

Tema iz preventive

Oralno zdravlje i prevencija karijesa

Ankica Turčić

Ključne riječi: oralno zdravlje, karijes, oralna higijena

Uvod

Pojam dentooralnog zdravlja dosta je teško definirati, a da bismo mogli sveobuhvatno i cjelovito objasniti takvo stanje organa usne šupljine.

Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, to je stanje potpune normalnosti i funkcijskih sposobnosti zuba i njegovih potpornih tkiva. To je stanje savršenog zdravlja usne šupljine i svih dijelova mastikatornog organa koji trebaju dati optimalan učinak pri fiziološkim funkcijama, osobito žvakanju, govoru i estetici.

Oralno zdravlje treba shvatiti kao kontinuirani proces prilagodbe svih tkiva maksilofacijalnog područja na određene uvjete ekološkog sustava u kojima se nalazi organizam.

Istodobno treba postojati i subjektivno doživljavanje zdravlja.

Zdravlje usne šupljine, uz opće zdravstveno stanje predstavlja i temeljnu socijalnu vrijednost ljudskog organizma.

Na žalost, kod nas još uvijek ne postoji dovoljno razvijena svijest o važnosti oralnog zdravlja za opće zdravlje pojedinca, a još manje o važnosti provođenja oralne higijene.

Karijes je danas, bez obzira na količinu znanja, sredstava i želje za njegovu učinkovitu prevenciju još jedna od najraširenijih bolesti, od koje boluje i do 90% pučanstva u dobi od 35 godina.

PREVENTIVA KARIJESA

Jednu od najboljih definicija karijesa koja istovremeno daje i smjernice za njegovu učinkovitu prevenciju dao je prof. Loesch: « Zubni karijes je kronična kompleksna bakterijska infekcija koja rezultira miligramskim gubicima minerala iz zuba koji je zahvaćen infekcijom.

Usprkos višestrukoj prirode ove infekcije, glavni čimbenici su bakterije i prehrambene navike koje osiguravaju da se bolest razvije i kao takva i prepoznata.»

Istraživanja u prevenciji karijesa vode nas u raznim smjerovima, od razvoja cjepiva preko neinvazivnih stomatoloških zahvata. Svaka od skupina preventivnih postupaka ima za cilj očuvanje integriteta zubnih tkiva. Glavni etiološki činitelj za nastanak karijesa i bolesti periodonta je zubni plak. Uklanjanje plaka glavni je cilj četkanja zubi. Kontrola zubnih naslaga i redukcija kariogenih bakterija prva je i najvažnija razina u prevenciji karijesa.

Pravilna oralna higijena je najučinkovitije i najjeftinije sredstvo za postizanje tog cilja.

Reformom primarne zdravstvene zaštite izgubio se zdravstveni odgoj i sustavna preventiva stomatološke zaštite trudnica, predškolske i školske djece.

Pokušaj vraćanja organizirane preventive bio je u našoj županiji pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva RH 2000. godine, kao pilot program u vrtićima i nižim razredima osnovnih škola. Tadašnji podaci KEP indeksa za djecu od 7 do 10 godina su pokazali povećanje prema vrijednostima od 1993. godine.

1993. godine KEP indeks trajnih zubi je bio 2,8, a 2000. godine 3,6.

Danas je preventiva u domeni stomatologa i dužnosti pacijenta da čuva svoje oralno zdravlje. Zato je hvale vrijedan projekt preventivnih timova Zavoda za javno zdravstvo kod upisa djece u prvi razred osnovne škole, gdje se traži potvrda o saniranim šesticama (prvim trajnim kutnjacima).

Pitanje **fluorida** u zaštiti zuba i preventivi karijesa definirano je na sastanku EAPD (Europska akademija za dječju stomatologiju) Atena 2008. godine, Helsinki 2009. godine, gdje se postiže konsenzus o fluoridima u zubnim pastama. Koncentracija se kreće od 500 ppm za djecu od 6 mjeseci do 2 godine, 1000 ppm za djecu od 2 do 6 godina i iznad 6 godina 1450 ppm fluorida.

Akademija također zagovara slijedeće preporuke za prevenciju nastanka ranog dječjeg karijesa: prvo, procjena oralnog zdravlja mora se provesti tijekom prve godine djetetova života. Drugo, zube malog djeteta treba prati svakodnevno s malo zubne paste, odmah čim se pojave u ustima. Treće, profesionalno nanošenje fluoridnih lakova u ordinacijama, prekinuti učestalo konzumiranje zaslađenih napitaka, posebice za vrijeme uspavlivanja.

Endogena fluoridacija putem tableta trudnicama i djeci više se ne preporučuje.

Kada se djeci koja tijekom razvoja od mliječne do trajne denticije prolaze više kritičnih, karijes rizičnih razdoblja, osigura ciljana preventivna skrb, gotovo je nemoguće ne postići dobar rezultat.

Ako se tada provedu ciljane, intenzivne karijes preventivne mjere, svakako ćemo osigurati zdravije okruženje dolazećim generacijama uz veliko veselje roditelja i stomatologa.

Literatura

1. Rajić Z. i sur. Dječja i preventivna stomatologija. JUMENA Zagreb, 1985.
2. Rajić Z. i sur. Preventivni programi u stomatologiji. JUMENA Zagreb, 1990.
3. Jurić H. Hrvatski stomatološki vjesnik, 2007.
4. Škrinjarčić I. Hrvatski stomatološki vjesnik, 2009.

Kontakt:

Ankica Turčić, dr. stom.

Spec. dječje i preventivne stomatologije

Specijalistička stomatološka ordinacija za ortodontiju

Petra Zrinskog 1C, 43000 Bjelovar

Tel.:043/ 220 652

e-mail: ankica.turcic@bj.t-com.hr